

Představení dokumentární série Nat Geo Wild Divoká Kanada

Televizní kanál Nat Geo Wild (www.nat-geotv.com/cz) po celý r. 2014 vysílá mimořádný cyklus dokumentů nazvaný Vstříc divočině. Máte možnost poznat pozoruhodná místa na světě od Konga přes Havaj až po Hebridy a organismy, které v tomto přírodním prostředí žijí. Na podzim bude mít v rámci cyklu premiéru čtyřdílná dokumentární série Divoká Kanada (v originále Wild Canada, další informace také na adrese www.terramater.com). Požádali jsme výkonnou producentku Sabine Holzerovou, aby tento dokumentární projekt krátce představila.

Přiblížila byste čtenářům Živy základní témata vaší dokumentární série, na jakých místech jste natáčeli a na které druhy živočichů nebo rostlin jste se zaměřili? Pro jakou cílovou skupinu diváků je Divoká Kanada určena a podíleli se na přípravě filmů také přírodovědci?

Cílem Divoké Kanady je představit působivé přírodní divy, které tato nesmírně rozlehlá země nabízí – krajiny i stano-
viště, divoká zvířata a vegetaci, přírodu i historii. Natáčení probíhalo na různých místech po celém území Kanady – od Newfoundlandu na východě u pobřeží Atlantského oceánu po Britskou Kolumbii na západě u pobřeží Tichého oceánu, od Ontaria na jihu po Baffinův ostrov daleko na severu. Přáli bychom si, aby se dokumentu dostalo co nejširší pozornosti a měl tak skutečný dopad na společnost.

Samostatným příběhem je lidské osídlení Kanady. Podle jedné teorie člověk – stejně jako mnoho živočišných druhů – využil tehdy existujícího pevninského mostu mezi Sibiří a Aljaškou. Na konci doby ledové, před nejméně 11,5 tisícem let tak člověk vstoupil na americký kontinent, kde pak pokračoval dál na jih. Proti tomu existují také náznaky možné kolonizace mořeplavci z východní Asie, kteří přistáli

u břehu Severní Ameriky a postupně se usadili podél pobřeží a dále ve vnitrozemí.

Co se týká druhů představených v těchto dokumentech, snažili jsme se postihnout neuvěřitelnou rozmanitost divokých zvířat na území Kanady. Zahrnují jednak velké a ikonické savce od medvěda ledního (*Ursus maritimus*) po grizzlyho (*U. arctos horribilis*), od keporkaka (*Megaptera novaeangliae*) po vlka obecného (*Canis lupus*), od bizona (*Bison bison*) po vidloroha (*Antilocapra americana*), od soba karibu (*Rangifer tarandus caribou*) po různé druhy tuleňů, mrože (*Odobenus rosmarus*) a bobra kanadského (*Castor canadensis*). Věnujeme se samozřejmě i ptákům, jako jsou orel skalní (*Aquila chrysaetos*) a orel bělohlavý (*Haliaeetus leucocephalus*), husa sněžní (*Chen caerulescens*) a kajka mořská (*Somateria mollissima*), jeřáb kanadský (*Grus canadensis*) a potápka západní (*Aechmophorus occidentalis*). Z ryb nás zajímali např. lososi (*Oncorhynchus*), treska obecná (*Gardus morhua*) a siven severní (*Salvelinus alpinus*), z plazů např. užovky rodu *Thamnophis*.

V rámci základního průzkumu pro dokumentární sérii náš tým kontaktoval vědce z různých oborů – zoology, botaniky, ekology, geology i historiky, zejména z řad kanadských badatelů.

Můžete popsat některé vzájemné vztahy mezi organismy nebo interakce s prostředím v ekosystémech Kanady, jimž se v sérii věnujete? Např. zda krajina poskytuje možnost volné migrace velkým savcům (jako jsou bizoni) a rybám (např. lososům). Existují v zemi problémy s ochranou přírody, k jakým změnám dnes dochází v tamní krajině? V případě bizonů se situace dramaticky změnila ve srovnání s dobou před příchodem bělošských osadníků během jejich postupu na západ. Po hromadném zabíjení milionů bizonů bílými lovci v průběhu

2

19. stol. se druh ocitl na pokraji vyhynutí. Ve 20. stol. se začalo věnovat velké úsilí záchraně tohoto symbolu severoamerických prérií. V současné době se počet bizonů žijících jen na území Spojených států amerických opět odhaduje na 350–500 tisíc kusů. V Kanadě poskytuje ideální podmínky pro tato zvířata např. národní park Grasslands, kde se mohou toulat otevřenou prérií stejně jako tisíce let předtím.

Známý každoroční tah lososů na západním pobřeží Kanady patří k největším přírodním podívaným na Zemi. Po miliony let se lososi vracejí z Tichého oceánu do svého rodiště a migrují od pobřeží proti proudu řek daleko do vnitrozemí, kde se třou. Tah lososů přináší zdroj potravy a živin nejen pro medvědy grizzly, ale i do celého prostředí. Medvědi totiž většinou sežerou z jednotlivých ryb pouze zhruba čtvrtinu – vybírají si tučné části. Zbytky ryb se rozkládají a uvolňují se z nich živiny, jež mohou využít okolní rostliny včetně stromů. Proto smrky rostoucí v daných oblastech dosahují větších rozměrů proti exemplářům v místech bez výskytu lososů.

Stejně jako ve všech vyvinutých průmyslových státech také v Kanadě najdeme oblasti se znečištěným životním prostředím, kde se zmenšuje plocha přirozených stanovišť v důsledku lidského osídlení a kde různé druhy bojují o přežití. Ale jde o tak rozlehlou zemi, že v rámci celku se zdají být podobné problémy méně vážné a naléhavé ve srovnání s jinými státy s výrazně vyšší hustotou osídlení.

Nicméně obzvláště podmínky zcela na severu Kanady se rychle a zásadně mění, stejně jako v celé Arktidě. V severní polární oblasti dochází k nejrychlejšímu zvyšování teplot na naší planetě, což vede k pokračujícímu zmenšování plochy arktického ledového štítu – životně důležité oblasti pro mnoho místních druhů. Např. medvěd lední potřebuje zamrzlé moře, aby byl schopen se dostat dostatečně blízko ke své preferované kořisti – tuleňům. Bez ledu má nižší šanci, že se mu podaří obstarat nezbytné množství potravy. Medvědi proto musejí hledat jiné zdroje, ale Arktida je extrémní prostředí a zvířatům poskytuje málo příležitostí k obživě. Změny v souvislosti s globálním oteplováním přitom nejsou otázkou budoucnosti, probíhají přímo před našimi očima a již teď ovlivňují celý ekosystém polární oblasti.

V cyklu Vstříc divočině můžete poznat např. i přírodu v NP Yellowstone, Namibii nebo Botswaně. Dokumenty vysílá Nat Geo Wild každé úterý v 18 hodin.

1 Ovce tlustorohá (*Ovis canadensis*)

2 Sovice sněžní (*Bubo scandiacus*).

Snímky: National Geographic Channel

1